

ما انسان‌های خاکی

پهنه پرپیچ و خم زندگی

تکامل معنوی و نزدیک شدن به خدا و حیات وصف‌ناپذیر و جاویدان اخروی، عالی‌ترین هدف انسان در سیر حیات خویش است که البته باید برای آن تلاش کرد، به دنبال آن بود و به آن دست یافت. نکته مهم این است که برای ما انسان‌های خاکی، تنها بستر تحقق این هدف دنیا است. و جز آن، هیچ راهی برای رسیدن به آن هدف عالی وجود ندارد. یعنی جهان اخروی، جز با کنش‌ها و واکنش‌های ما در پهنه پر پیچ و خم زندگی دنیایی شکل نمی‌گیرد.

در این میان، زندگی با همه کوتاهی‌اش، همه آن چیزی است که ما از دنیا در اختیار داریم. از این‌رو، دنیا و زندگی در آن، بسی مهم‌تر از آن است که در اذهان بسیاری از ما وجود دارد. پس ارزش عمر را باید دانست و زندگی دنیوی را نباید دست کم گرفت و ساده انگاشت. چرا که دنیا مزرعه آخرت است و داشتن برنامه و برخوردار از دانش لازم برای زندگی پربار دنیایی، چیزی نیست که بتوان آن را نادیده گرفت. بی‌برنامگی و بی‌خیالی چیزی نیست که بتوان به راحتی آن را تحمل کرد.

تجربه زندگی پاکیزه

از سوی دیگر اگر آن جهان، محصول و نتیجه اخلاق و اعمال و رفتار ما در دنیا و به عبارتی، بازتاب آن است، پس برای زندگی نیک در جهان دیگر باید در دنیا، زندگی پاکیزه‌ای را تجربه کرد. یعنی باید اعمال و رفتار و ذهنیات خود را به شکلی زیبا و درست سامان داد. یعنی باید زندگی‌ای توأم با ایمان و عمل صالح را در پیش گرفت، البته آن وقت است که لطف چندباره خدا، یار خواهد شد.

تو بندگی چو گدایان به شرط مزد مکن که خواجه خود روش بنده‌پروری داند (حافظ) این همان است که در قرآن آمده: «هر کس که کاری نیکو انجام دهد، در حالی که مؤمن است، خواه مرد باشد یا زن، به او حیات پاکیزه می‌بخشیم و پاداشی بهتر از کردارش عطا خواهیم کرد» [نحل/ ۹۷]. اما مؤمن چه کسی است؟ مؤمن کسی است که با مراقبت و نظارت بر خویش‌تن به اصلی‌ترین تعلیم دین، یعنی ایمان به غیب توجه دارد. در قرآن ایمان به غیب مقدم بر نماز و انفاق آمده است:

«الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ»؛ [بقره/ ۳] چرا که زیربنای آن است. یعنی اگر شما اذعان نداشته باشید که خدایی هست و دستگاه الهی ناظر بر اعمال شماست، یعنی قلباً اعتقاد نداشته باشید که حسابی - هم در دنیا و هم در آخرت - هست، نمی‌توانید به کار خوبی دست بزنید و عملاً مؤمن نشده‌اید.

مؤمن کسی است که با مراقبت و نظارت بر خویشتن به اصلی ترین تعلیم دین، یعنی ایمان به غیب توجه دارد

ای رسول خدا، به سایه بروید

رسول خدا همراه مردی بود. آن مرد خواست به جایی برود. رسول خدا کنار سنگی ایستاد و به او فرمود: «من در همین جا هستم تا بیایی.» آن مرد رفت. مدتی گذشت و نیامد. خورشید بالا آمده بود و به طور مستقیم بر صورت پیامبر(ص) می تابید. اصحاب عرض کردند: «ای رسول خدا به سایه بروید.»

ایشان در پاسخ فرمودند: «من با او عهد کرده‌ام که همین جا بمانم» (نه جای دیگر).

متأسفانه امروزه نیز ما چوب بدقولی و دیگر صفات منفی را می‌خوریم. مگر غیر از این است که بدقولی، وقت ناشناسی، پیمان شکنی و حق و وقت دیگران را به بهانه‌های واهی زیر پا گذاردن و تلف کردن و در یک کلام، بی‌ایمانی دلایل عقب‌ماندگی بسیاری از ما در زندگی شخصی و زندگی اجتماعی شده است؟ آموزه‌های اسلامی از ما می‌خواهند که به مجموعه‌ای از ارزش‌ها پای‌بند باشیم؛ ارزش‌هایی چون اعتدال، شکر، اخلاص، انفاق و احسان، و پرهیز از تعصب بی‌جا و... تا هم خودمان به آرامش برسیم و هم آرامش دیگران - انسان‌ها و طبیعت - را تأمین کنیم.

هم امروزمان را بسازیم و هم فردایی بهتر را تجربه کنیم؛ یعنی سعادت دنیا و آخرت را توأمان داشته باشیم.

ما در هر شماره به بیان و شرح کوتاه یکی از این اصول و چارچوب‌ها می‌پردازیم.

منابع

۱. پسندیده، عباس. رضایت از زندگی. دارالحدیث.
۲. مجله حدیث زندگی، شماره ۳۷.

رابطه با خدا، مردم و خود

متأسفانه تعدادی از ما رابطه‌مان را با خدا و در نتیجه با مردم و دنیا درست تنظیم نکرده‌ایم و به همین لحاظ، موجودی بی‌بنیاد، بی‌انصاف و عامل ستم به خود و دیگران شده‌ایم. مؤمن کسی است که در رفتار - رابطه با خود و دیگران - به اصولی پای‌بند است. یکی از آن اصول، «عدالت» است. خداوند در سوره انعام آیه ۱۵۲ می‌فرماید: «و چون سخنی می‌گویند (داوری می‌کنید یا شهادت می‌دهید)، عدالت داشته باشید؛ هر چند به ضرر خویشاوندان باشد.» دیگری وفای به عهد و پیمان است. قرآن درباره ویژگی‌های مؤمنان می‌فرماید: «وقتی پیمان می‌بندند، به عهد خود وفا دارند» [بقره/۱۷۷].

این موضوع تا آن‌جا اهمیت دارد که پیامبر فرموده‌اند: «کسی که بر پیمان خود استوار نیست، دین ندارد.»